

GLASBA IN ČUSTVENI RAZVOJ OTROK

HANA BEUS

Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta, Maribor, Slovenija
hana.beus@student.um.si

Glasba je nekaj, kar nas spremlja vsak dan. Ljudi povezuje, motivira, sprošča in je ključnega pomena za zdrav razvoj vsakega posameznika. Kljub temu da mnoge raziskave kažejo, da glasba vpliva na spoznavni in fizični razvoj, je nujno izpostaviti poseben vpliv, ki ga ima na čustva in njihov razvoj. Prispeva k čustvenemu razvoju – vpliva na način izražanja, obvladovanja čustev in na naš družbeni razvoj. V tem poglavju boste spoznali, kako glasba vpliva na razvoj čustvenih in socialnih kompetenc pri otrocih, kakšna je vloga učitelja pri tem procesu ter pridobili praktične napotke in usmeritve, kako se jim lahko pri čustvenem razvoju pomaga.

DOI

[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.3](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.3)

ISBN

978-961-286-993-9

Ključne besede:

glasba,
čustveni razvoj,
socialni razvoj,
vpliv glasbe,
glasbene aktivnosti

Univerzitetna založba
Univerze v Mariboru

DOI
[https://doi.org/
10.18690/um.pef.3.2025.3](https://doi.org/10.18690/um.pef.3.2025.3)

ISBN
978-961-286-993-9

Keywords:
music,
emotional development,
social development,
music influence,
musical activities

MUSIC AND THE EMOTIONAL DEVELOPMENT OF CHILDREN

HANA BEUS

University of Maribor, Faculty of Education, Maribor, Slovenia
hana.beus@student.um.si

Music is something that accompanies us every day. It connects people, motivates, relaxes, and plays a crucial role in the healthy development of every individual. While numerous studies show that music affects cognitive and physical development, it is essential to emphasize its specific impact on emotions and their development. Music contributes to emotional development by influencing how we express ourselves, regulate our emotions, and develop socially. This chapter explores how and to what extent music influences the development of emotional and social competencies in children, what factors affect their development, and the role of a teacher in this process. It also provides tips and guidelines on how to support children in their emotional development.

University of Maribor Press

1 Uvod

Glasba se prepleta z mnogimi deli človekovega življenja – povezuje, navdihuje in sprošča, prav tako pa je tesno povezana z izobraževanjem in učenjem. Mnoge raziskave dokazujejo, da glasba vpliva tako na kognitivni kot tudi fizični razvoj. Prav tako je ključna za afektivni razvoj – razvoj čustev in osebnosti, saj spodbuja izražanje in razumevanje čustev, njihovo predelavo in nadzor ter krepi in razvija socialne veščine.

Za uspešen razvoj otrok je ključna vloga učitelja. Pomembno je, da se učitelji stalno izobražujejo in poglobljajo v razumevanje čustvenega razvoja otrok ter vloge glasbe pri tem. Tako lahko izboljšajo svoje učne metode in pristope ter še bolj prispevajo k celostnemu razvoju učencev.

2 Glasba in čustveni razvoj otrok

Glasba ima na splošno mnoge pozitivne vplive na razvoj otrok. Prispeva k boljšemu motoričnemu razvoju in pomaga pri koordinaciji telesa, s kognitivnega vidika prispeva k boljšemu spominu in hitremu reševanju problemov, in seveda, prispeva tudi k čustvenemu in socialnemu razvoju otrok oziroma krepi njihove socialne veščine in sposobnost izražanja čustev (Selmani, 2024). Pozitiven vpliv glasbe omenja tudi Hallam (2010), ki trdi, da glasba izboljšuje empatijo in medosebne odnose ter spodbuja ustvarjalnost.

Pomembno je, da se zavedamo, da ima ključno vlogo pri razvoju teh veščin učitelj, ki lahko s pomočjo glasbe otrokom pomaga tako pri fizičnem kot tudi pri mentalnem razvoju, izboljša njihov odnos do dela in jim pomaga, da se čustveno in socialno razvijejo (Szűcs in Juhász, 2023).

2.1 Glasba in njen vpliv na čustva in razvoj otrok

Selmani (2024) opisuje, kaj se med poslušanjem glasbe oziroma med udeleževanjem v glasbenih aktivnostih – pa naj bo to poslušanje, petje ali ples – dogaja v naših možganih. Možgani se aktivirajo in zaženejo proces čustvene regulacije in samokontrole, kar pomeni, da učenci svoja čustva uredijo in jih nadzorujejo. Tako se skozi poslušanje glasbe razvija otrokov nadzor nad čustvi in posledično spodbuja komunikacija o lastnem počutju. Tudi Blasco-Magraner idr. (2021) so ugotovili, da

so učenci, ki so sodelovali pri pouku z velikim poudarkom na glasbenih in umetniških aktivnostih, bolje predelali in nadzorovali svoja čustva, tako pozitivna kot negativna, kot učenci, ki so bili deležni klasičnega pouka. Selmani (2024) navaja, da je glasba pripomoček za izražanje otrok, skozi katerega lahko tako razvijajo svoje spretnosti na področju izražanja lastnih čustev. Med drugim je tudi način sporazumevanja.

Glasba učinkovito zmanjšuje stres in ima izjemne sprostitvene učinke pri otrocih. Raziskave kažejo, da so otroci, ki so bili dlje časa izpostavljeni glasbi med poukom, imeli nižje ravni stresnih parametrov v krvi (Nicolich, 2008).

Glasba ima torej posebno povezavo s čustvi in je zato odlično orodje za razvoj čustvenih veščin. Avtorja Campayo-Munoz in Cabedo-Mas (2017) sta čustvene veščine razdelila na intrapersonalne (zmožnost prepoznati in razumeti lastna čustva) in interpersonalne (zmožnost prepoznati in razumeti čustva drugih). Nekatere izmed intrapersonalnih spretnosti so samozavest, odgovornost, nadzor impulzov, sposobnost pravilnega izražanja čustev, ustvarjalnost in kritično mišljenje. Interpersonalne spretnosti pa vključujejo sodelovanje, razvoj smisla za pripadnost, empatijo in aktivno poslušanje (Campayo-Munoz in Cabedo-Mas, 2017).

2.2 Vloga učitelja

Otrokov čustveni razvoj je seveda močno odvisen od učitelja. Učitelj pri organizaciji in načrtovanju pouka igra ključno vlogo, saj je pomembno, da vključi aktivnosti, ki spodbujajo čustveni razvoj in razvoj socialnih spretnosti učencev. Pri tem lahko uporabi številne dejavnosti, ki učinkovito prispevajo k razvoju teh veščin, na primer:

- prosta improvizacija (učencem dovoli, da se izražajo brez zadržkov);
- nastopanje in delo v skupinah (ključna za razvoj sodelovanja, aktivnega poslušanja ter pravilnega in spoštljivega izražanja čustev);
- povezava slišane glasbe s čustvi (spodbuja ozaveščanje lastnih čustev in prispeva k razvijanju ustreznega besedišča za ubeseditev čustev) (Campayo-Munoz in Cabedo-Mas, 2017).

Gortan-Carlin idr. (2022) omenjajo še pomembnost vključevanja tematsko integriranih glasbenih iger v proces pouka. Glasbene igre otrokom namreč pomagajo pri razvoju samozavesti, sodelovanja in izražanja čustev, hkrati pa poskrbijo za razvoj na področju motorike in koordinacije telesa.

Avtorji poudarjajo, kako pomembno je, da se učitelji zavedajo, da morajo biti dobro poučeni o tem, kako otroke naučiti izražanja svojih čustev. Te veščine morajo ne le uporabljati, temveč jih tudi vključevati v pouk glasbe. Učence je treba naučiti, kako se izražati, kakšno besedišče uporabiti, in prav to ozaveščanje jih bo vodilo do globljega čustvenega zavedanja. Glasba nam je tu seveda v veliko pomoč, saj otrokom pomaga doživeti najrazličnejša čustva, prav tako pa jim odpira prostor in ponuja možnost, da se varno in svobodno izražajo (Campayo-Muñoz in Cabedo-Mas, 2017).

3 Zaključek

V tem poglavju smo ugotovili, da je čustveni razvoj kompleksen proces, kjer imata ključno vlogo učitelj in glasba. S pomočjo glasbe je mogoče otrokom pomagati, da se uspešno razvijajo tako na področju čustev in socialnih interakcij kot tudi ostalih področjih. Zato se je vredno potruditi in otrokom omogočiti, da:

- so vsak dan v stiku z glasbo,
- čim več sodelujejo v skupinah in nastopajo,
- uporabljamo plesno-ritmične aktivnosti kot sprostitev med poukom ali delom in
- otrokom vedno omogočimo varen prostor, v katerem se lahko brez zadržkov izražajo.

Ne pozabimo, da je glasba močno orodje.

Literatura

- Blasco-Magraner J. S., Bernabe-Valero, G., Marin-Liebana, P. in Moret-Tatay, C. (2021). Effects of the Educational Use of Music on 3- to 12-Year-Old Children's Emotional Development: A Systematic Review. *Int J. Environ Res Public Health*. 18(7), 20.
<https://www.semanticscholar.org/paper/Effects-of-the-Educational-Use-of-Music-on-3-to-A-Blasco-Magraner-Bernab%C3%A9-Valero/884bf83a43a858d7f346002963e63c308e1645b1>

- Campayo–Muñoz, E., Cabedo–Mas, A. (2017). The Role of Emotional Skills in Music Education. *British Journal of Music Education*, 34(3), 243–258. <https://www.cambridge.org/core/journals/british-journal-of-music-education/article/abs/role-of-emotional-skills-in-music-education/B300D26C38620EB79EF27134CB9B40CD>
- Gortan-Carlin, I. P., Riman, K. in Bačlija Sušić, B. (ur.) (2022). *Muzika: zvuk, logos, odgoj i obrazovanje, terapija. Zbornik radova s 9. međunarodnog znanstveno-stručnog skupa »Iz istarske glazbene riznice«*. Univerza u Puli, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti. <https://repozitorij.unipu.hr/islandora/object/unipu:6983>
- Hallam, S. (2010). The Power Of Music: Its Impact on The Intellectual, Social and Personal Development of Children and Young People. *International Journal of Music Education*, 28(3), 269–289. <https://doi.org/10.1177/0255761410370658>
- Nicolich, J. (2008). Music's Influence on Cognitive Development. *Education Masters*. https://fisherpub.sjf.edu/education_ETD_masters/82/
- Selmani, T. A. (2024). The influence of music on the development of a child: Perspectives on the Influence of Music on Child Development. *Journal of Effective Teaching Methods*, 2(1), 192–193. <https://doi.org/10.59652/jetm.v2i1.162>
- Szűcs, T. in Juhász, E. (2023). The Role of Music Education in Childhood. *Acta Educationis Generalis*, 13(2), 30–49. <https://doi.org/10.2478/atd-2023-0012>